

Παρέμβαση από τη Μηχανικό Ασφάλειας, Μέλος ΔΣ του Σωματείου Μισθωτών Τεχνικών, Εύη Γεωργιάδου

Αν ένας κλάδος δείχνει την εγκληματική δράση του κεφαλαίου απέναντι στη ζωή, στην ασφάλεια και την υγεία του εργαζόμενου, αυτός είναι ο κλάδος των κατασκευών. Αυτό το γνωρίζουμε πολύ καλά από την πείρα μας, αλλά το δείχνουν και τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, παρόλο που η καταγραφή των εργατικών ατυχημάτων στη χώρα μας είναι ελλιπής.

Σύμφωνα λοιπόν με τα επίσημα στοιχεία, **από το 1999 μέχρι σήμερα περισσότεροι από 740 εργαζόμενοι του κλάδου έχουν πεθάνει σε ώρα εργασίας**, έχουν δολοφονηθεί στην πραγματικότητα, ενώ το σύνολο των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων (στο σύνολο των κλάδων) φτάνει τους 1500. **Περίπου τα μισά δηλ. θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, έχουν συμβεί στον κλάδο των κατασκευών.** Δεν είδαμε βέβαια ούτε μια φορά να κόπτονται γι' αυτούς τους νεκρούς οι διάφοροι υπηρέτες των μονοπωλίων και της άρχουσας τάξης, πολιτικοί, δημοσιογράφοι και άλλοι, όπως κόπτονται για παράδειγμα για το ότι κλείνουν οι δρόμοι και τα λιμάνια από τις απεργίες του ΠΑΜΕ.

Η σοβαρότητα του προβλήματος προκύπτει και από τα στοιχεία για ατυχήματα που αφορούν τραυματισμούς, εκτός δηλ. των θανατηφόρων ατυχημάτων. **Ο δείκτης συχνότητας εργατικών ατυχημάτων στον κλάδο είναι από τους μεγαλύτερους.** Σύμφωνα με στοιχεία του ΙΚΑ, την περίοδο '99-2006 έχουν αναγγεληθεί περισσότερα από **31500 ατυχήματα του κλάδου (που αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 25% των συνολικών).** Αν αναλογιστούμε ότι σχεδόν το 50% των απασχολούμενων στις Κατασκευές είναι μετανάστες και από αυτούς ένα μεγάλο τμήμα δουλεύει εντελώς ανασφάλιστο και

αδήλωτο, με αποτέλεσμα πολλά εργατικά «ατυχήματα» να μην καταγράφονται πουθενά, καταλαβαίνουμε το μέγεθος του προβλήματος.

Σχεδόν το **50% των θανατηφόρων ατυχημάτων** στον κλάδο των κατασκευών οφείλονται σε **πτώσεις από ύψος** και ακολουθούν οι **ηλεκτροπληξίες** και τα ατυχήματα με δραστηριότητες με **μηχανήματα έργων**.

Σίγουρα η ίδια η φύση των εργασιών συμβάλλει στην επικινδυνότητα στον κλάδο, και αυτό φαίνεται και από τα στοιχεία σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ωστόσο, **το σημερινό επίπεδο ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνικής δίνει τη δυνατότητα λήψης οργανωτικών και τεχνικών μέτρων που θα μπορούσαν να σώσουν εκατοντάδες ζωές κάθε χρόνο. Το πολιτικό ερώτημα είναι, γιατί αυτά τα μέτρα δεν λαμβάνονται και δεν εφαρμόζονται;**

Ας σταθούμε σε ορισμένα παραδείγματα:

- Η πλειοψηφία των ατυχημάτων στον κλάδο θα μπορούσε να αποφευχθεί αν υπήρχαν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας από πτώση. Για παράδειγμα: κατάλληλες σκαλωσιές με ασφαλή δάπεδα και προστατευτικά κιγκλιδώματα, αν υπήρχαν προστατευτικά έναντι πτώσης σε πέρατα πλακών, σε επικίνδυνα ανοίγματα, σε φωταγωγούς, σε φρεάτια ανελκυστήρων, σε χώρους εκσκαφών, αν παρέχονταν ζώνες πρόσδεσης, δίχτυα ασφαλείας και ανυψωτικά με προστατευτικό για χώρους όπου δεν μπορεί να τοποθετηθούν μόνιμα συστήματα προστασίας κ.λπ.

- Η χρησιμοποίηση συχνά ακατάλληλων μηχανημάτων έργων που δεν πληρούν τις προδιαγραφές ασφάλειας, η ελλιπής συντήρηση, η χρήση από ανειδίκευτους χειριστές, οι ανασφαλείς πρακτικές εργασίας (π.χ. υπέρβαση φορτίου, λανθασμένοι χειρισμοί με ταυτόχρονη παρουσία εργαζομένων στο πεδίο των χειρισμών), είναι βασικές αιτίες ατυχημάτων με μηχανήματα έργων που αφορούν σε ανατροπές

μηχανήματος, χτύπημα εργαζομένων από τμήμα αυτών, χτύπημα κατά την κίνηση οχημάτων στο εργοτάξιο κ.λπ.

- Η απουσία μέτρων προστασίας από το ηλεκτρικό ρεύμα είναι συχνή αιτία θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, όπως το περσινό θανατηφόρο ατύχημα στο εργοτάξιο του Άκτορα στην Πύλο. Αναφερόμαστε για παράδειγμα στην ελλιπή συντήρηση ή/και ακαταλληλότητα εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, στην απουσία ειδικευμένων τεχνιτών, στην απουσία ή πλημμελή εφαρμογή μέτρων όπως η έγκαιρη διακοπή της τροφοδοσίας με ηλεκτρικό ρεύμα όταν εκτελούνται εργασίες με γεραμούς κοντά σε ηλεκτροφόρα καλώδια κλπ.

- Επίσης, αιτία σοβαρών ατυχημάτων είναι η απουσία προστατευτικών προστεγασμάτων για προστασία από πτώση αντικειμένων, η εργασία σε κλειστούς χώρους όπως οι σήραγγες και τα φρεάτια χωρίς να έχει γίνει πριν έλεγχος για επάρκεια οξυγόνου ή έλεγχος για απουσία εύφλεκτων αερίων, η απουσία κατάλληλων μέτρων κατά τη χρήση εκρηκτικών και γενικότερα στις εργασίες εκσκαφών (μέτρων δηλ. όπως η απομάκρυνση των εργαζομένων σε επαρκή απόσταση, ο έλεγχος της σταθερότητας του εδάφους για τον κίνδυνο καταπλάκωσης, η κατάλληλη αντιστήριξη κ.λπ.).

Όλες οι προαναφερόμενες πλευρές φωτίζουν μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν για την προστασία του εργαζόμενου και δεν λαμβάνονται στην πράξη. **Δεν εφαρμόζεται ούτε καν αυτό το νομοθετικό πλαίσιο** που ισχύει και η εφαρμογή περιορίζεται στην πλειοψηφία των περιπτώσεων σε μια τυπική ύπαρξη του Σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας, το λεγόμενο ΣΑΥ-ΦΑΥ, για να δοθεί η άδεια από την Πολεοδομία.

Είναι άραγε δύσκολο να πάρουμε τεχνικά μέτρα; Απ' την άλλη, αρκεί να πάρουμε τεχνικά μέτρα, π.χ. να υπάρχουν σκαλωσιές, για να προστατεύσουμε την υγεία και την ασφάλεια του εργαζόμενου; Μήπως

φταίνει οι επιβλέποντες μηχανικοί ή οι τεχνικοί ασφάλειας; Μήπως φταίνει οι ίδιοι οι εργαζόμενοι που δεν κάνουν σωστά τη δουλειά τους;

Για να επιχειρήσουμε να απαντήσουμε στα ερωτήματα, θα πρέπει πρώτα από όλα να δούμε και ορισμένους **άλλους παράγοντες που σχετίζονται με την πρόκληση εργατικών ατυχημάτων στον κλάδο, όπως δείχνει η ελληνική αλλά και η διεθνής εμπειρία:**

- Τέτοιοι παράγοντες είναι για παράδειγμα η **εντατικοποίηση της εργασίας, η πίεση του χρόνου για να παραδοθεί γρήγορα το έργο**, που οδηγεί στο να μη γίνονται οι εργασίες με ασφάλεια, να μη λαμβάνονται τα απαραίτητα τεχνικά μέτρα που αναφέραμε προηγουμένως για να μην καθυστερήσει η εργασία, **να εκτελούνται εργασίες τη νύχτα, σε δύσκολες καιρικές συνθήκες** (βροχή, πολύ δυνατός άνεμος, κρύο, καύσωνας), να εργάζονται οι εργαζόμενοι με **εξαντλητικά ωράρια** καθημερινά και τα Σαββατοκύριακα.

- Καθοριστικοί παράγοντες που αυξάνουν την πιθανότητα ατυχήματος είναι επίσης **η μείωση του προσωπικού – η ελαστική εργασία, η απουσία κατάλληλης εκπαίδευσης στους εργαζόμενους** για τους κανόνες ασφάλειας, ιδιαίτερα στους οικονομικούς μετανάστες που αντιμετωπίζουν προβλήματα και με τη γλώσσα, η χρησιμοποίηση ανειδίκευτων εργατών για εργασίες για τις οποίες απαιτείται ειδική εκπαίδευση, η εργασία πολλών συνεργείων εργολάβων ταυτόχρονα.

- Το **άγχος στην εργασία** λόγω των κοινωνικών προβλημάτων που σχετίζονται με την εφαρμοζόμενη πολιτική σε όλους τους τομείς της ζωής μας είναι παράγοντας που από μόνος του οδηγεί σε μια σειρά προβλημάτων υγείας, αλλά αυξάνει και την πιθανότητα εργατικών ατυχημάτων. Μπορεί να οδηγήσει σε θανάτους από καρδιακά προβλήματα και έχουμε τέτοια παραδείγματα σε εργοτάξια, σε αυξημένη πιθανότητα λανθασμένων χειρισμών, σε αυτοκτονίες κ.λπ.

- Η **εργασιακή ανασφάλεια** ιδιαίτερα στη σημερινή περίοδο της εκδήλωσης της καπιταλιστικής οικονομικής κρίσης, οδηγεί στο να φοβούνται οι εργαζόμενοι να διεκδικήσουν ουσιαστικά μέτρα προστασίας, να πιέζονται να αποδεχθούν να «παίζεται ζωή τους κορώνα γράμματα» στους χώρους δουλειάς «για ένα κομμάτι ψωμί». Το μεγαλύτερο πρόβλημα το αντιμετωπίζουν οι **ανειδίκευτοι, οι ανασφάλιστοι εργαζόμενοι και οι οικονομικοί μετανάστες**. Είναι ενδεικτικό, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΚΑ και του ΣΕΠΕ, η συχνότητα και σοβαρότητα των εργατικών ατυχημάτων είναι μεγαλύτερες για τους εργαζόμενους με άλλη υπηκοότητα εκτός ελληνικής και για τους ανειδίκευτους εργάτες κατασκευών.

Το πρόβλημα είναι ότι η αντιμετώπιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων καθορίζεται με κριτήριο την αύξηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου. Ο βασικός παράγοντας που καθορίζει κάθε επιλογή του εργοδότη σε σχέση με τις συνθήκες εργασίας, είναι η επίδραση που θα έχει η επιλογή αυτή στην κερδοφορία της επιχείρησης. Από τη μια «μπαίνει στη ζυγαριά» το «κόστος της ζωής και της υγείας» των εργαζομένων, κόστος που «μετριέται» σε πρόστιμα που μπορεί να υπάρξουν και αποζημιώσεις που μπορεί να δοθούν, καθώς και κόστος χαμένων εργατωρών λόγω ατυχήματος ή ασθένειας. Από την άλλη «πλευρά της ζυγαριάς» μπαίνει το κόστος των μέτρων προστασίας, το κόστος δηλ. των τεχνικών μέτρων, το κόστος εκπαίδευσης, το κόστος από την καθυστέρηση των εργασιών για να γίνουν οι διαδικασίες με ασφάλεια (δηλ. να προετοιμαστούν κατάλληλα οι εργασίες, να παρθούν τα μέτρα, να ελέγχονται οι διαδικασίες ασφάλειας κατά τη διάρκεια του έργου, να εκπαιδεύονται οι εργαζόμενοι, να μη γίνεται εντατικά η εργασία, το κόστος για απασχόληση και ασφάλιση επαρκούς αριθμού εργαζομένων κατάλληλης ειδικότητας κλπ).

Το κόστος των μέτρων προστασίας είναι δυσανάλογα μεγάλο με το όποιο κόστος μπορεί να έχει ο εργοδότης αν δεν πάρει τα μέτρα. Στο σημερινό οικονομικό σύστημα λοιπόν της καπιταλιστικής ανάπτυξης η

υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων θυσιάζεται στο βωμό της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας του κεφαλαίου.

Αυτό συμβαίνει και σε διεθνές επίπεδο. Κάτω βέβαια από την επίδραση της ανισόμετρης ανάπτυξης σε κράτη που υστερούν στο επίπεδο ανταγωνιστικότητας, οι κεφαλαιοκράτες κάνουν μεγαλύτερες εκπτώσεις στα μέτρα ασφάλειας για να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό της αγοράς για τη διασφάλιση πρόσθετου κέρδους. Αρκεί να δούμε για παράδειγμα τη διαφορά στα μέτρα ασφάλειας στις κατασκευές ανάμεσα στη Γερμανία και στην Ελλάδα.

Συνυπεύθυνο για την κατάσταση αυτή είναι το αστικό κράτος που συγκαλύπτει την ανεξέλεγκτη δράση της εργοδοσίας. Αυτό εκφράζεται με τους ψευδεπίγραφους και ελλιπείς ελέγχους στους χώρους δουλειάς από τους αρμόδιους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΣΕΠΕ, τα νούμερα που αντιστοιχούν σε ημέρες διακοπής εργασιών που επιβλήθηκαν σε επιχειρήσεις, ή τα ποσά προστίμων, είναι πραγματικά αστεία και σε καμία περίπτωση δε συγκρίνονται με τα κέρδη, ιδιαίτερα των μεγάλων ομίλων από την απουσία μέτρων ασφάλειας. Τι έγινε για παράδειγμα μετά τα περσινά θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα στα εργοτάξια της Πύλου, της Πετρόλα, της Εγνατίας οδού, του Μετρό στη Θεσ/κη, της σήραγγας του ΟΣΕ στο Δομοκό, στην κατασκευή υδροηλεκτρικού φράγματος στο Αγρίνιο;

Το αίτιο που προβάλλεται συχνά για την απουσία ελέγχων, είναι ότι δεν υπάρχουν αρκετοί επιθεωρητές και δεν έχουν εξοπλισμό. Μα και αυτό είναι θέμα πολιτικής επιλογής των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ, ΝΔ.

Ιδιαίτερα πρέπει να τονίσουμε ότι και σε περιπτώσεις που γίνονται έλεγχοι μετά από ένα ατύχημα, υπάρχει **προσπάθεια να μετατοπιστεί η εργοδοτική ευθύνη** στις πλάτες των Τεχνικών Ασφάλειας, των Μηχανικών Επίβλεψης ή και των ίδιων

των εργαζομένων. Οι τεχνικοί ασφάλειας όμως, όπως και οι μηχανικοί επίβλεψης, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων είναι και αυτοί εργαζόμενοι στον ίδιο εργοδότη (ή σε δυο εργοδότες αν εργάζονται σε ΕΞΥΠΠ), δηλ. **και οι ίδιοι υφίστανται την εργοδοτική πίεση, ανεξάρτητα από το βαθμό στον οποίο συνειδητοποιούν την ταξική τους θέση.** Επιπλέον, η δραστηριότητά τους είναι **συμβουλευτική** προς τον εργοδότη για τα θέματα υγείας και ασφάλειας και οι ώρες απασχόλησης που προβλέπονται από τη νομοθεσία είναι ελάχιστες. Βιώνουν και αυτοί τις αρνητικές συνέπειες της πολιτικής των κυβερνήσεων ΝΔ, ΠΑΣΟΚ με ελαστική εργασία με «μπλοκάκι» χωρίς εφαρμογή ΣΣΕ, πολύ χαμηλούς μισθούς και εξαντλητικά ωράρια, με το φόβο της απόλυσης αφού δεν θεωρούνται τυπικά μισθωτοί οπότε ο εργοδότης μπορεί να τους απολύσει οποιαδήποτε στιγμή και χωρίς αποζημίωση.

Μια άλλη επίσης πλευρά, που αναδεικνύει τις ευθύνες των κυβερνήσεων, είναι η **απουσία δημόσιων υποδομών υποστήριξης των διαδικασιών για την αντιμετώπιση του επαγγελματικού κινδύνου και η παράδοσή τους σε ιδιωτικές εταιρείες τις λεγόμενες ΕΞΥΠΠ.** Επιπλέον, οι **αντεργατικές επιλογές της σημερινής και της προηγούμενης κυβέρνησης σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ΕΕ,** όπως για παράδειγμα, η ευελιξία και η διευθέτηση του χρόνου εργασίας, η αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, η περεταίρω μείωση των εργασιακών δικαιωμάτων μας σήμερα με πρόσχημα την οικονομική κρίση, συμβάλλουν ακόμη περισσότερο στη χειροτέρευση της κατάστασης.

Όλα αυτά αντανakλούν σε τελευταία ανάλυση το ρόλο του αστικού κράτους στην προσπάθεια της άρχουσας τάξης να δώσει τη μάχη της ανταγωνιστικότητας, συμπιέζοντας την τιμή της εργατικής δύναμης.

Συνένοχη όμως είναι και η ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος, που βαδίζει χέρι-χέρι με τους εκπροσώπους της εργοδοτικής και κρατικής τρομοκρατίας και συγκαλύπτει τον ταξικό χαρακτήρα του προβλήματος. Η πλειοψηφία της ΓΣΕΕ

έβαλε και βάζει πλάτη για να περάσουν όλες οι αντεργατικές επιλογές των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ, ΝΔ για τα εργασιακά και το ασφαλιστικό, ενώ και για το θέμα της ΥΑΕ κάνει σημαία της τη Στρατηγική της ΕΕ, βασικό υπόβαθρο της οποίας είναι η ένταξη της υγείας και ασφάλειας στο πλαίσιο της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Από την πολιτική αυτή, φυσικά, δεν πλήττονται μόνο οι οικοδόμοι ή μόνο οι εργαζόμενοι του κλάδου. Πλήττεται το σύνολο της εργατικής τάξης. Πλήττονται και οι αυτοαπασχολούμενοι και οι μικροί επαγγελματίες στην κούρσα του ανταγωνισμού με τα μονοπώλια, καθώς προχωρά η συγκέντρωση και συγκεντροποίηση του κεφαλαίου στον κλάδο.

Πως πρέπει να απαντήσουμε λοιπόν; Μήπως πρέπει να αποδεχθούμε τη μείωση των δικαιωμάτων μας, να αποδεχτούμε να ρισκάρουμε τη ζωή μας γιατί αλλιώς κινδυνεύει η εργασία μας ιδιαίτερα στην περίοδο της οικονομικής κρίσης; Μήπως πρέπει μπροστά στις οικονομικές δυσκολίες της μικρής επιχείρησης να «κάνουμε σκόντο» στα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε αυτές;

Η ΖΩΗ ΜΑΣ, Η ΥΓΕΙΑ ΜΑΣ, ΕΙΝΑΙ ΑΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΑ. Ο ΔΡΟΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ, Η ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΑΣ.

Είναι αναγκαίο οι οικοδόμοι, οι τεχνικοί, οι χειριστές, συνολικά οι εργαζόμενοι από κάθε ειδικότητα και από το σύνολο των κλάδων, να συσπειρωθούμε στον ταξικό πόλο του εργατικού κινήματος, το ΠΑΜΕ, να συντονιστούμε με τους αυτοαπασχολούμενους, και να σπάσουμε στην πράξη μαχητικά την εργοδοτική τρομοκρατία, να ξεσηκωθούμε απέναντι στις άθλιες συνθήκες εργασίας, να βάλουμε φραγμό στα εργοδοτικά εγκλήματα που βαφτίζονται εργατικά ατυχήματα, να απαιτήσουμε την ουσιαστική προστασία της υγείας και της ζωής μας, μαζί με τις διεκδικήσεις για πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα, για το δικαίωμα στη

μόρφωση, την ασφαλή και φθηνή λαϊκή κατοικία και να παλαίψουμε για το σύνολο των αναγκών μας.

Γνωρίζουμε βέβαια ότι η συνδυασμένη ικανοποίηση αυτών των αναγκών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ουσιαστικά και σε σταθερή βάση σε μια οικονομία που λειτουργεί με κριτήριο το καπιταλιστικό κέρδος. Απαιτεί έναν άλλο δρόμο ανάπτυξης όπου τα μέσα παραγωγής θα γίνουν λαϊκή περιουσία. Σε μια τέτοια οικονομία, το τεχνικό έργο θα αντιμετωπίζεται ενιαία με επιστημονικό κεντρικό σχεδιασμό σε όλες τις φάσεις με γνώμονα το σύνολο των λαϊκών αναγκών. Για φθηνά και ποιοτικά έργα που δε θα αποτελούν εμπορεύματα, για ασφάλεια των χρηστών, των κατοίκων και των εργαζομένων στα έργα, προστασία του περιβάλλοντος, δραστική μείωση της λαϊκής επιβάρυνσης, διασφάλιση πλήρους και σταθερής εργασίας στους εργαζόμενους του κλάδου. Θα συγκροτηθεί ενιαίος αποκλειστικά κρατικός φορέας κατασκευών που θα δρα με γνώμονα τη λαϊκή ευημερία και όχι το καπιταλιστικό κέρδος. Για αυτή την προοπτική, αξίζει να βγούμε αγωνιστικά στο προσκήνιο, να προτάξουμε το σύνολο των αναγκών μας.